

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6605/2021
25.01.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Борисав Јовановић, адвокат из ..., против тужених ББ и ВВ, обоје из ..., чији је заједнички пуномоћник Марија Јоксовић, адвокат из ..., ради оглашења завештања ништавим, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 634/21 од 17.06.2021. године, у седници одржаној 25.01.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 634/21 од 17.06.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Сомбору П 47/19 од 17.12.2020. године, која је исправљена решењем истог суда П 47/19 од 11.02.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се завештање покојне ГГ из ..., које је проглашено у Основном суду у Сомбору дана 20.06.2018. године у предмету О 1018/18, огласи ништавим и утврди да не производи никакво правно дејство. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да накнади туженима трошкове парничног поступка у износу од 478.272,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 634/21 од 17.06.2021. године, одбијена је жалба (тужиоца) и потврђена пресуда Вишег суда у Сомбору П 47/19 од 17.12.2020. године, исправљена решењем истог суда П 47/19 од 11.02.2021. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца дозвољена на основу члана 403. став 3. ЗПП, али да није основана.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде поступка из члана 374. став 1. у вези са чланом 383. ЗПП, учињене пред другостепеним судом, на коју се наводима ревизије указује, јер је тај суд одлучио на основу чињеничног стања утврђеног у првостепеном поступку и није га изменио без одржавања расправе, већ је извео правне закључке другачије од првостепеног суда. Битна повреда поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП не може бити разлог за изјављивање ревизије у смислу члана 407. став 1. тачке 2. и 3. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужени су рођена браћа и синови сада покојне ГГ, а тужена је ћерка туженог ВВ и њена унука. Покојна ГГ рођена је ... године, завршила је четири разреда основне школе, знала је да пише и чита латинично и ћирилично писмо и служила се српскохрватским и немачким језиком. ГГ је заједно са првим супругом стекла кућу у ... у улици ... број ... . Њен супруг је 1969. године отишао да ради у ... и ГГ му се убрзо придружила. У ... је живела и радила све до 1993/1994. године, када се вратила у ... . Код родитеља у ... отишао је и овде тужилац, који и данас тамо живи са породицом, док је тужени ВВ остао да живи у ..., где је засновао своју породицу. Предметна кућа, власништво сада покојне ГГ је етажирана и састоји се од три засебна дела: спрат на коме живи тужени ВВ са супругом и унуком, два посебна дела у приземљу, у једном је живела сада покојна ГГ по повратку из ..., а у другом тужилац, када је долазио у .... Покојна ГГ је била у добрим односима са својим синовима, а након сукоба 2014. године између тужиоца и пок. ГГ, тужилац је долазио у ... али није обилазио мајку, све до 12.02.2018. године када ју је посетио. Тужени ВВ је живео у стану поред мајке, обилазио ју је али не стално, док је тужена унука ББ константно помагала и бринула о њој.

Сада пок. ГГ је дуже време планирала да сачини завештање, нарочито после саобраћајне несреће, у којој је задобила тешку телесну повреду због чега се тешко кретала, па јој је била неопходна помоћ коју јој је једино пружала унука, тужена ББ и којој је хтела да остави целокупну имовину. По савету адвоката је променила првобитне планове и одлучила да део имовине остави и синовима. Предметно завештање је сачињено у канцеларији адвоката и на дан потписивања донето је код ГГ, те дато да прочита, што је она и учинила, говорећи да је управо како су се договориле и да је тако хтела. По доласку сведока и упознавања са процедуром, завештање је наглас прочитала адвокатица пред свима, реченицу по реченицу, а ГГ је након сваке реченице говорила „тако је и тако хоћу“. Када је завештање прочитано, ГГ је исто потписала, а затим и присутни сведоци, а пре стављања завештања у коверту и печатења, адвокат је још једном дала завештање у руке ГГ, која га је летимично погледала. Примерак завештања који је запечаћен остао је код ГГ, док је други примерак завештања адвокатица оставила код себе у архиви.

Предметно завештање пред сведоцима, сачињено 31.08.2017. године, садржи побројану имовину коју је ГГ поседовала, затим да од наследника има два сина и начин на који располаже наведеном имовином. Поред тога наведено је да је прочитала завештање, да га је у целости разумела и да као доказ тога, као своје, својеручно пред сведоцима потписује, те да исто представља њену последњу вољу, да жели да се после њене смрти са њеном имовином поступа на напред наведени начин. После тога, поред места састављања и датума, налази се својеручни потпис завештаоца, а испод је текст следеће садржине: „Ми доле потписани сведоци завештања изјављујемо да завештаоца

лично познајемо, те да нас је она позвала да јој будемо сведоци завештања, те стога потврђујемо да је именована у нашем сталном присуству изјавила да је то њена последња воља, те да га је пред нама прочитала, а након тога својеручно потписала, а у доказ тога се и ми као сведоци завештања доле својеручно потписујемо“. Након тога су својеручни потписи сведока (ДД и ЂЂ, са ЈМБГ и бројем личне карте). На крају завештања је руком написана потврда о проглашењу тестаментa од 20.06.2018. године од стране судије Основног суда у Сомбору, уз констатацију да о томе постоји сачињен записник број О 1018/2018. Сада покојна ГГ је у време сачињавања завештања боловала од одређених соматских болести, била је отежано покретна због прелома левог скочног зглоба, али без реметилачких психичких сметњи за слободно изражавање воље. Њено телесно здравствено стање није компромитовало психичке функције. У време сачињавања завештања била је пословно способна и могла је да слободно изрази своју вољу приликом састављања истог пред сведоцима. Једнострана изјава воље (завештање) је дата слободно, без претње, принуде или заблуде. ГГ је преминула 27.03.2018. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев са образложењем да је спорно завештање рушљиво у смислу члана 168. Закона о наслеђивању јер приликом сачињавања истог није испоштована форма прописана чланом 85. тог закона (завешталац није пред сведоцима прочитала завештање, нити дала изјаву да је то учинила), али како је тужилац тужбеним захтевом тражио утврђење ништавости завештања, а није доказао постојање законских разлога за ништавост у смислу чланова 155. до 158. ЗОН, исто није могло бити поништено као рушљиво, јер суд одлучује у границама постављеног захтева.

По становишту другостепеног суда правни закључак првостепеног суда о рушљивости спорног завештања није правилан, јер завештање има облик потребан за његову пуноважност у смислу члана 85. Закона о наслеђивању. У изјавама покојне ГГ „да тако је“ и „тако хоћу“, изговореним након сваке реченице читаног предметног завештања од стране адвокатице у присуству сведока, садржана је неопходна изјава завештаоца да је сачињено завештање прочитала и да је то њена последња воља, чиме је остварен циљ законом прописане форме за овај облик завештања. Како је предметно завештање сачињено у складу са одредбама Закона о наслеђивању, како у погледу садржине завештања, тако и у погледу завештајне способности оставиоца и саме форме исправе, то исто није ништаво у смислу одредаба чланова 155. до 158. тог закона, нити је рушљиво у смислу чланова 85. и 164. у вези члана 168. истог закона.

По оцени Врховног касационог суда, побијана другостепена пресуда заснована је на правилној примени материјалног права.

Према члану 85. Закона о наслеђивању („Службени гласник РС“ број 46/95 и 6/2015) завешталац који зна да чита и пише може завештање сачинити тако што ће пред два сведока изјавити да је већ сачињено писмено прочитао, да је то његова последња воља и потом се на писмено својеручно потписати (став 1). Сведоци се истовремено потписују на самом завештању, а пожељно је да се назначи њихово својство као сведока (став 2).

Дакле, поступак састављања писменог завештања пред два сведока регулисан је законом који захтева строгу формалност при сачињавању овог правног акта. За пуноважност овако сачињеног завештања потребно је да већ састављен текст

завешталац прочита и пред оба сведока изјави да је то његово завештање, односно да је то његова последња воља, потпише га пред сведоцима који одмах за њим, један за другим, потврђују аутентичност завештаоачевог потписа и изјаву да признаје завештање за своју последњу вољу. Изјава завештаоца да је прочитао сачињено писмено и да је то његова последња воља предвиђена је као битан елемент форме ове врсте завештања са циљем да завешталац наведеном изјавом пред сведоцима потврди да зна садржину унапред сачињеног завештања и да је оно што потписује његова последња воља. Из наведене законске одредбе произилази да се за пуноважност алогографског завештања не тражи да завешталац прочита завештање пред завештајним сведоцима, већ само да изјави да је завештање претходно прочитао и да га признаје за своје и да након тога завештање својеручно потпише пред сведоцима. Завешталац на овај начин признаје завештање као израз своје воље, а улога сведока је у потврђивању управо тог признања и потврђивање њиховог својства сведока који су присуствовали том чину.

У конкретном случају, супротно ревизијским наводима којима се оспорава утврђено чињенично стање, а што не може бити разлог за изјављивање ревизије у смислу члана 407. став 2 ЗПП, утврђено је да је завешталац знала да чита и пише ћирилично писмо, да је сачињени текст завештања прочитала раније, да је адвокатица која га је саставила наглас прочитала завештање пред завештаоцем и присутним сведоцима, а завешталац је након сваке реченице говорила „тако је и тако хоћу“. У таквој ситуацији и по оцени Врховног касационог суда, није повређена форма спорног завештања, јер је завешталац признао завештање за своје како изјавом, тако и самим потписивањем након читања. Када се завештање сачини унапред и преда завештаоцу, затим гласно прочита и када изнад сваке сумње завешталац зна садржину писмена коју потписује, па затим изјави да је то његова последња воља, односно да наведено писмено у потпуности одговара његовој вољи и потпише завештање, може се сматрати да је у таквој изјави садржана изјава да је сачињено писмено прочитао и да је то последња воља завештаоца, па завештање има облик потребан за пуноважност. У конкретном случају овај циљ је задовољен изјавама које је завешталац изговарала после сваке прочитане реченице завештања које је претходно и сама прочитала, а после читања још једном потврдила да је то њена последња воља и потом потписала завештање пред два присутна сведока. Зато је неосновано позивање тужиоца на погрешну примену материјалног права, будући да предметно завештање испуњава све услове форме предвиђене чланом 85. Закона о наслеђивању.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић